

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četr leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor bodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravnštvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje "Katol. tiskovnega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vln. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravnštvo: Koroška cesta štev. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 vln., za dvakrat 25 vln., za trikrat 35 vln. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprte reklamacije so poštnine proste.

Vojska med Avstrijo in Srbijo!

Naš poslanik zapusti Srbijo. — Kralj Peter in prestolonaslednik bežita. — Srbski vojvoda Putnik ujet in zopet izpuščen.

Avstria odklanja posredovalca. — Mir bo Avstria narekovala v Nišu ali Kragujevacu. — Med našim vojaštvom veliko navdušenje. — Francija in Rusija se umikata.

Srbija ni hotela izpolniti naših zahtev! Vsled tega je Avstria pretrgala ž njo prijateljske zveze in naš poslanik v Belgradu je v soboto po 6. uri zapustil Srbijo. Od tega časa se je začelo med nami in Srbijo vojno stanje.

Ako bi Srbija že ne imela nič drugega na vesti, kakor sokrivdo na umoru našega prestolonaslednika, bila bi njena dolžnost, da ponudi Avstriji vsako zadoščenje za tako razzažljitev. Toda to ni bila niti edina krivda, ki jo je zagrešila Srbija proti nam. Skozi 6 let nas je neprestano vznemirjala ob naših mejah ter nam naredila velikansko škodo v našem gospodarskem razvoju. Vendar smo morali biti prizadeleni, in čeprav nismo imeli vojske, vendar smo morali plačevati neizmerne svote za vojaško pripravljenost. Tega nismo mogli več mirno prenašati! Sedaj ko se je prišel zraven strašen umor priljubljenega nam nadvojvođe, je bila mera polna. Ali se Srbija prostovoljno poda na druga pota, ali pa jo z orožjem in silo prisilimo. Srbija si je izvolila zadnje!

Cela Avstria stoji v tem važnem trenotku kadar en mož ob strani svojega presvitlega cesarja in slavne avstrijske armade, kateri izročamo mirnim srecem usodo naše države. Tudi mi Slovenci in Hrvati, čeprav po jeziku in krvi sorodni srbskemu narodu, ne delamo v tem oziru nobene izjeme. Kdor žali Avstriju, žali tužni nas! Katoliško naše prepričanje nam naлага zvestobo do cesarja in Avstrije, in vsled tega niti trenotek nismo bili v dvomu, kaj je naša dolžnost.

Le Nemcem moramo povedati v tem resnem trenotku odkrito besedo. Avstria in njen cesar ne nastopata proti Srbiji, ker so Slovani, ampak, ker so naši sovražniki. Ne gre se torej za boj proti Slovnom, ampak za boj proti sovražnikom. Naj bo kdor budi. Slovan ali Nemec, ako je nas sovražnik, potem je naša dolžnost, da sledimo klicu svojega cesarja. In mi Slovenci sedaj ne vprašamo, kakega rodu je naš nasprotnik, ampak mi izpolnjujemo brez ozira na vse okolnosti ono dolžnost, ki nam jo nalaga naša velika domovina Avstria.

Naše oči se obračajo sedaj k Bogu! Prosimo ga, naj nam varuje sivolasega, mnogo skušanega vlažarja, kateri še mora sedaj izpiti tudi ta bridki kelih. Res, vse pride nanj! Toda čim bolj ga vidimo trpeti in skrbeti, tem zvesteje in gorkeje se ga oklepajo naša srca in čutijo ž njim. Prosimo pa Boga tudi za vlagoslov, ki ga naj pošlje naši armadi. Naj ji da moč, pogum in zmago!

Prizadavanje velesil, da se spor med Avstrijo in Srbijo ne razširi.

Celi svet prešinja mrzlično razburjenje. Sedaj, ko so se vse velesile prepričale, da zahteva Avstria nekaj samoumevnega, da hoče postaviti svoje razmer-

je do Srbije na zdravo podlogo, si prizadavajo vse velesile, da bi ostal spor med Avstrijo in Srbijo omejen le na ti dve državi. V prvi vrsti si prizadava Francija, da bi odvrnila Rusijo, naj se ne postavi zoper Avstrijo. To je tudi popolnoma umevno, kaže Francija smatra, da je slednji trenotek za svetovno vojsko zelo neugoden. Tudi Nemčija vpliva na Rusijo v tem smislu, da bi ostal spor med Avstrijo in Srbijo omejen le na ti dve državi. V teh prizadevanjih podpira posredujoče velesile dejstvo, da so avstrijske zahteve popolnoma upravičene in da jih mora celi omikan svet odobravati. Saj je Srbija sama v enem delu svojega odgovora priznala, da se morajo kot samobebi umevne izpolniti, pripoznanje, ki je pa prišlo že prepozno. Če bi bila storila Srbija to, kar pravi pamet že vsakemu posamezniku, da je nekaj samobebi umevnega, bi ne bilo nikoli prišlo tako daleč. Potem bi ne bilo treba zapustiti srbskemu kralju in njegovi vlasti Belgrada in do vojske bi ne bilo prišlo. Na strani Avstrie se nahaja pravica in ta jo dela neizmerno močno. Naša stvar je pravična, to pripoznava celi svet, tega ne more tudi Rusija utajiti. Če bi hotela Rusija imeti svetovno vojsko, do cesar pa menda ne bo prišlo, bi se to moralno bridko maščevati nad tistim, ki bi kaj takega povzročil. To ve naša ponosna armada, ki gre sedaj v boj, to vedo tudi vsi narodi od severne Češke do južne Dalmacije, od Alp do Karpat in čeprav so vsa ta ljudstva deljena na dve državni polovici, toda sedaj jih prešinja ena misel: Za čast države in za njenega vladarja.

Avstria ostane trdna.

Od dobro poučene strani se poroča, da bi bilo vsako posredovanje Francije in Rusije na Dunaju popolnoma brezvspešno. Če bi bilo posredovanje mogoče, je potem edin pripraven prostor za to Niš ali Kragujevac v Srbiji. Srbija se mora brezpogojno udati.

Nadalje se poroča, da bo dolžnost Srbije, ako se sedaj uda, da povrne Avstriji vse one milijone, ki jih je naša država izdala za mobilizacijo. Če dana Rusija in Francija Avstriji poročijo, da se stroški naše dosedanje mobilizacije povrnejo — prej pa mora Srbija seveda še sprejeti naše zahteve — potem bi bilo mogoče, da bi Avstria to posredovanje ne odklonila. Na vsak način je gotovo, da je posredovanje Francije in Rusije mogoče še le, ko smo mi v Srbiji in tedaj, če se poda Avstriji jamstvo za povrnitev mobilizacijskih stroškov.

Kralj Peter beži.

Najprej je zbežala iz Belgrada — kraljeva družina! Bilo je to že v soboto ob 13. uri popoldne. Ko je v soboto zbežala iz Belgrada kraljeva družina, se

je polastilo belgrajskega prebivalstva nepopisno razburjenje. Nekaj oseb, ki so bile očvidno plačani agitatorji, je sicer poskusila s tem, da so klicali po mestu „živijo!“ kralju in prestolonasledniku, vzbudilo malo navdušenja; ljudstvo za to ni bilo razpoloženo. Ljudstvo je bilo ogorčeno radi tega, da sta se kralj in prestolonaslednik prva skrila in podala v varnost. Kljub vsej otožnosti in obupu Belgrajčanov se je jako veliko govorilo o sledenem dogodku. V poseben vlak, v katerem se je peljala kraljeva družina, so stopili kralj Peter, ki je bil popolnoma pobit; dalje prestolonaslednik Aleksander z neko nepoznano, lepo, mlado damo, princ Pavel in brat kralja princ Arzen. Toda princa Jurija, najstarejšega kraljevega sina in prejšnjega prestolonaslednika nikjer ni bilo. Že od petka opoldne ga niso v Belgradu več videli. Ali ljudstvo si je to kmalu raztomačilo; vse je govorilo in je trdno prepričano, da je princ Jurij oni Milan ali Cigo Ciganovič, ki je poučeval morilce Principa, Čabrinoviča in Grabesa, kako se mečejo bombe in kako se strelja. In kaj je storil ta Cigo Ciganovič, da ga ne bi vjele avstrijske čete ter da ne bi bil poklican, zagovarjati se radi sokrivde na saraješkem umoru? Zbežal je na Rusko, kjer bo pod napakanim imenom živel pri srodnikih umrlega ruskega belgrajskega poslanika, Hartwiga.

Kaj se je že zgodilo?

Kolikor izvemo, se danes (ponedeljek) vojna in na povedana. Sploh pa je sedaj, ko je naš poslanik odpotoval iz Belgrada, ni treba posebej napovedati.

Ali so naše čete že prekoračile meje, se ne ve. Ponoči (od nedelje na ponedeljek) se je po Mariboru razglasilo, da je Belgrad že zaseden. Obrnili smo se v Gradec, a se nam ni moglo reči, kaj je resnice na tem. Gotovo pa je, da so v Zemunu, avstrijskem mestu, ki leži nasproti Belgradu, slišali v Belgradu strelenje. Sumise, da je izbruhnil punt proti kraljevi rodbini, ki je tako sramotno pobegnila.

To so zadnje novice (ponedeljek predpoldan). Drugih važnih novic ni.

Francija zapušča Srbijo.

Francoško poslanstvo na Dunaju je izdalo naštedajo izjavo: Kar se tiče spora med Avstrijo in Srbijo, ni namen Francije, da bi se izpostavila za Srbijo. Seveda v slučaju, če bi bila Rusija napadena, bi bila zavezninska dolžnost Francije, da pomaga Rusiji. Toda pričakuje se in upati je, da ne bo prišlo tako

daleč, marveč, da se bo posrečilo omejiti spor na Avstrijo in Srbijo.

Iz tega je sklepati, da Rusija ne bo z orozjem na stopila v prid Srbiji.

Nemčija in tudi Italija stojita zvesto ob strani Avstrije!

Srbski vojskovedja -- vjet.

Sefa srbskega generalnega štaba, vojvoda Putnika, so v soboto, dne 25. t. m. vjetli na železniški postaji Kelenföld pri Budimpešti, ko se je vračal iz Gleichenberga, kjer se je zdravil s svojo hčerko, v Srbijo. Med vožnjo so ga enkrat ustavili in sicer v Gradcu, kjer so zahtevali od njega, da se izkaže, kdo da je. Vsled tega je zamudil zvezo. Ko se je vozil naprej, se je že doznał nepovoljna vsebina srbskega odgovora. Zgodovinska 6. ura je minila. Z večernim vlakom se je nameraval Putnik odpeljati v Belgrad. 20 minut pred prihodom vlaka v Kelenföld je došlo na omemljeno železniško postajo 20 tajnih policajev in ko je vlak obstal, so ga ti-le obkolili. Vse potnike so spravili v čakalnice. Ko so hoteli Putnika vjeti, se je postavil v bran in potegnil samokres, kakor se misli, da bi bil izvršil samomor. Samokres so mu iztrgali ter Putnika vrgli na tla. Nato so ga prepeljali s svojo 20letno hčerko k nadžupanu v Budimpešto. Putnik je bil oddan vojaškemu poveljstvu, hčer so pa nastanili v hotelu.

Srbski vojskovedja zopet izpuščen.

Iz Budimpešte, kjer se je nahajal šef srbskega generalnega štaba vojvoda Putnik kot vjet, se poroča, da so ga zopet izpuščili. Odpotoval je takoj v Belgrad. Glasom obstoječih vojaških predpisov se smatra vsakega častnika kake tuje države v trenotku, ko je izbruhnila vojska med njo in Avstrijo, kot ogleduha. Vsled tega so morali vjeti šef srbskega generalnega štaba, Putnika, in ga obdržati. Tukaj je pripomniti, da so vse vesti o kaki sili, ki bi se bila uporabila napram Putniku, gola izmišljotina. Putnika so odvedli v budimpeštansko vojaško kazino in so ga tam sprejeli nad vse spodobno. Naš plemeniti vladar pa ni hotel vzeti Srbiji njenega vrhovnega poveljnika, ampak je zaukazal, da se je mogel takoj podati v svojo domovino. Dali so mu na razpolago posebni vlak in salonski voz. Že samo ta vitežki čin našega cesarja bi moral nagniti Srbijo, da se zave svoje zmote in se se v zadnjem trenotku ukloni.

Kako je prišlo tako daleč?

Že od leta 1908, ko smo si priklopili Bosno in Hercegovino, se je iz srbske kraljevine začelo hujskati proti Avstriji in agitirati za to, da pridejo Hrvaska, Bosna, Hercegovina in Dalmacija pod srbskega kralja, da tako nastane "Velika Srbija". Posebno v Bosni in Hercegovini je bila huda agitacija. Neprestano so se vršile priprave za punt. Ker je bil Franc Ferdinand odločen nasprotniki velikosrbskih teženj, so ga Srbi obsodili na smrt in dne 28. junija je padel s svojo soprogo kot žrtev svojih načel. Morilci so prišli iz Srbije. Tudi voditelji in organizatorji punta po Bosni so bili iz Srbije najeti ali vsaj podpihljivani.

Vsakdo je pričakoval, da bo srbska vlada ob umoru Fran Ferdinanda obsodila velikosrbsko agitacijo, da pa bo pokazala uradnike in častnike, ki so sodelovali, da bi strožje pazila na časopisje, ki je neprestano hujskalo, ali pa da bo vsaj zasledovala one, na katere je padel sum, da so bili sarajevskega umora sokrivi. Toda nič se ni zgordilo, ampak izgledalo je, kakor da bi se tudi vladna Srbija vsaj natihoma veselila umora in ga odobravala. Listi so postali še bolj srditi in podivljani.

Preiskava radi umora je med tem dokazala, da so bili morilci prestolonaslednika na Srbskem najeti, da so jih celo častniki učili, kako se mečejo bombe in kako se strelja s samokresi in da so morilcem tudi pomagali, priti varno čez mejo. Na podlagi teh podatkov je naša vlada dne 23. t. m. ob 6. uri zvečer po našem poslaniku baronu Gieslu izročila srbski vladni noto (spomenico), v kateri z-a-h-e-v-a:

Srbski vladni list mora dne 26. t. m. prinesi izjavno, v kateri o b s o i a velesrbsko agitacijo ter z ažug a s strogim postopanjem proti onim, ki bi jo še nadalje uganjali. Ta izjava mora iziti tudi kot dnevno povelje za srbsko armado.

Nadalje se zahteva, naj se Srbija obvezuje: da bo r a z p u s t i l a velesrbsko društvo "Narodna obrana" ter zaplenila njegovo premoženje; da bo odstranila velesrbske profesorje in iz knjig odstranila vse, kar je naperjeno proti Avstriji; da bo z a p r i a majorja Voja Tankosiča, ki je učil morilce streljati za saraješki napad in nekega Ciganoviča, ki jih je učil za Sarajevo metati bombe; da bodo pri preiskavi proti sokrivcem smeli tudi naši a v s t r i j s k i u r a d n i k i z r a v e n .

Do sobote, dne 25. t. m. najkasneje do 6. ure zvečer se mora Srbija izjaviti, ali prevzame vse zahteve ter se obvezuje, jih brez pogojno izpolniti. Srbija sme reči samo da ali ne. Ob 6. uri v soboto zvečer je prišel s r b s k i m i s t r s k i p r e d s e d n i k na avstrijsko poslaništvo ter izjavil: n.e. Na to je naš poslanik odpotoval in med nami ter Srbji je nastalo v o j n o s t a n j e .

Bulgarija prijateljica Avstrije.

Neodvisni bolgarski list „Dnevnik“ piše v svoji sobotni izdaji: Srbi bi se nikdar ne poboljšali. Končno ne bo preostajalo nič drugega, kakor da

prejme ta narod zasluženo plačilo, ker se ne zmeni ne za mednarodne običaje in ne za lastno čast. Bolgarska javnost bi pozdravila z zadovoljstvom vsak odločen korak Avstrije, ki bi spameroval Srbe. Srbija se more samo z orožjem prisiliti, da se spameruje in neha delati sosedom vseh mogočih neprijetnosti. Na Balkanu bo nastal mir še le tedaj, če se bo prisilil Srbijo do uvidevanja, da ne sme izzivati sosedov in 'povročati zlčinov.'

Kako se je nota sestavila.

Da se spomenica (nota) izroči Srbiji, so sklenili na Dunaju že v nedeljo, dne 19. t. m. v skupnem ministrskem svetu. Navzoči so bili člani skupne vlade grof Berchtold, vitez Krobatin, dr. vitez Bilinski ter oba ministrska predsednika, avstrijski in ogrski. Posvetovanj se je udeležil tudi šef generalnega štaba, baron Konrad-Hecendorf. Ministrski svet se ni vršil v ministrstvu za zunanje zadeve, ampak na nekem privatem stanovanju. Sestavilo se je besedilo spomenice, ki se je izročila, kakor znano, v četrtek zvečer ob 6. uri Srbiji. Nota je bila sestavljena v francoskem jeziku. Besedilo je napravil sekcijski načelnik v ministrstvu za zunanje zadeve baron Musulin, ki je rodom Srb, a se povsod vsiljivo imenuje Hrvata.

Prvi utis note v Belgradu.

Glas o izročitvi note se je v Belgradu po bliskovito raznesel. Prvi glasovi o vsebini note so prisli med belgrajsko prebivalstvo krog osme ure zvečer (dne 23. julija). V resnih meščanskih krogih je vsebina note vse potrla, dočim je med onimi vrstami, ki so bili do sedaj nositelji prodiroči, vojne politike zoper Avstrijo, nastalo po prvem presenečenju veliko razburjanje. V kavarnah, kjer se je zbrala velika množica ljudi, je prišlo takoj do strastnih izbruhov zoper Avstrijo. Najbolj srdito se je razburjena množica obračala proti zahtevi, da bi se izdal kraljevo armadno povelje z besedilom, ki ga je narekovala in predpisala Avstrija in v katerem se najostreje obosojajo velikosrbske težnje in da bi se naj to povelje prečitalo armadi. Ravno najbolj delavni pristaši velikosrbskega gibanja pripadajo oni vojni stranki, ki ima kot takozvana stranka zarotnikov že delj časa največji vpliv na armado in tudi glavno besedo na srbskem kraljevem dvoru. Istotako so pristaši velikosrbske organizacije ostro nastopili proti zahtevi, da bi avstrijski preiskovalni organi nadzorovali srbsko sodno postopanje. Razburjanje po celiem Belgradu je splošno in izredno veliko.

Nek budimpeštanski list poroča dne 21. julija iz Belgrada: Ko se je raznesel glas po mesiu, da se je avstrijska nota izročila, se je slišal po belgrajskih ulicah le en glas: To je vojska! Nihče se ni natančno vedel, kakšne podrobnosti vsebuje pravzaprav izročena nota. Srbska vlada je skušala ohraniti vse tajno, dokler niso došla poročila iz Dunaja in Budimpešte. Mnenja občinstva so bila razdrobeni. En del je bil mnenja, da se Srbija ne sme ukloniti, drugi so pa zopet vstrajali pri misli, da Srbija najda zadoščenje, ker tretje vojske ne more vzdržati. Srbija, ki je še bila včeraj v mamilu slave, je danes polna strahu. Misli se že tudi na to, da bi se bežalo iz Belgrada, če v nedeljo (dne 26. julija) srbski uradni list ne prinese zahtevane izjave. Leta častnik in prijatelji majorja Tankosiča rožljajo s sabljo. Več častnikov je priredilo včeraj (četrtek) po noči v častniški gostilni veliko slovesnost, ki je trajala do jutranje zore.

Utis note v Bolgariji.

Nota, katero je izročila Avstro-Ogrska Srbiji, je Bolgarijo obče zadovoljila. Najuglednejši bolgarski politiki vseh strank imenujejo noto kot dostojevne velesili. V Bolgariji so prepričani, da Srbija ne bo sprejela avstrijskih zahtev ter se smatra to noto narančnost kot napoved vojske. V Sofiji krožijo najrazličnejše vesti. Tako n. pr. se govorji, da je odpovedal ministriški predsednik Pašič v Petrograd (kar ni res, kajti Pašič se je že v petek vrnil v Belgrad) in da bo dal odgovor na noto sporazumno z Rusijo po ministru Paču, ki tačas predseduje ministrskemu svetu. Dobri poznavatelji srbskih razmer so mnjenja, da Pašič danes sploh ni več merodajan, kajti vojaška liga bi v svojem zaslepljenju in v nadi na pomoč Rusije strmoglavlila vsako vlado, ki bi si upala sprejeti zahteve Avstrije. Neki vladni poslanec je reklo: Ne verjamem, da bi rekla Srbija da in pa amen. Kajti potem bi bil konec njene slave kot samostojna država. Razpust "Narodne Obrane" in konfiskacija njenega premoženja bo skušala zabraniti vojaška liga z vsemi sredstvi. V obče se ne govoriti o nič drugem, kakor o odgovoru na noto ter prevladuje mnenje, da je oborožen spor neizogiven. Veselijo se splošno nad ponizanjem Srbije in nič bi jim ne bilo ljubše, kakor če bi Avstrija zgrabiла po orožju, pri čemur se smatra, da bo najpoprej zasedla sandžak Novi Pazar, da zabrani združenje/Srbije in Črnogore. V slučaju vojske bi se Bolgarija zadržala neutralno, tudi ako bi se Rumunija ne.

Utis avstrijske note v Rumuniji.

Vsi rumunski listi se bavijo na uvodnih mestih z avstrijsko noto: "Independence roumaine" piše: "Brez dvoma je ustvarila avstrijska nota položaj, ki je dalekosežnega pomena. Oni del note, ki se tiče u-

mora v Sarajevu, odobrava vsaka omikana država. Srbska vlada je z izjavami, ki jih je dosedaj priobčila, doprinesla dokaz, da nima namena, da bi se odtegnila svojim obveznostim. Strogo politični del note pa vsebuje zelo kočljivo vprašanje. Rumunija, ki si je vselej prizadevala sprajzniti in zbliziti obe državi, bi mogla tudi tokrat prevzeti vlogo nepristranskega posređovalca.

Utis avstrijske note na Angleškem.

Vsi angleški listi se bavijo na uvodnih mestih z avstrijsko noto. "Daily Chronicle" piše, da se bo spor le orav težkim potom rešil. "Morningpost" povdaruje, da bi Srbija storila najboljše, če bi takoj ugodila zahtevam Avstrije, da odstrani na ta način vsak povod za oboroženi spor. Vsi listi so v tem edini, da bodo Angleška, Francoska in Rusija nasvetovale v Belgradu, da Srbija odjenja. "Westminster Gazette" piše: Avstrijska nota je odločne vsebine. Ni nam sicer znano, koliko je resnice na teh obdolžitvah, toda glase se odločno in če se bo dokazala njih resničnost, ne bodo Srbiji preostajalo nič drugega, kakor odjenjati na celi črti. Srbska nota bi moralna: vsebovala prav resen odgovor na težke obdolžitve. Avstrija ima pravico zahtevati od Srbije, da ta ugodí njenim zahtevam in upati je, da bo krenila Srbija v zadnjem trenutku na pravo pot. "Morningpost" obsoja postopanje Avstrije kot samovoljno, v istem smislu piše tudi vse angleško liberalno časopisje. Najuglednejši angleški list "Times" izraža upanje, da Avstrija ni izpregovorila zadnje besede.

Utis avstrijske note na Francoskem.

Francosko časopisje napada Avstrijo, češ, da koli mir s tem, da zahteva od Srbije nekaj, kar ona ne more sprejeti. Časopisje predbaciva avstro-ogrski politiki, da se je prenagliila z namenom, tirati zadevo do skrajnosti. Eden najuglednejših francoskih listov, "Matin", piše: Brez dvoma bo Francija zaprosila Avstrijo, naj ne stori takoj nadaljnji korakov, da bodo velesile mogle pregledati vse to začevne akte. Ta rešitev bi bila edino pametna. Zahteve Avstrije so naravnost izzivanje Srbije.

Utis avstrijske note na Ruskem.

Spomenica Avstro-Ogrske Srbiji zelo razburja duhove v Rusiji. Prvi utis je bil, da je vojska med Avstrijo in Rusijo neizogibna. Vse je prepričano, da je nadaljni razvoj odvisen v prvi vrsti od stališča ruske vlade, ki jo koraki se pričakujejo, vsled tega z največjo napetostjo. Do zadnjega se je upalo, da bo Sasonov, ki ni naklonjen vojni stranki, vse storil, da se ohrani mir in našel način, ki bo omogočil, da se spor omeji. Toda ruski uradni list že pričakuje slednje, kako značilno izjavo. Carska vlada se nahaja v resnih skrbih radi avstrijske spomenice Srbiji in zasleduje z največjim zanimanjem razvoj avstrijsko-srbskega spora, v katerem Rusija ne more ostatne nepristranske slike. Seveda je še sedaj veliko vprašanje, kako bo podpirala Srbijo, ali samo diplomatsko in denarno, ali pa tudi sama posreže vmes. Ako stori zadnje, potem bi to pomenilo začetek svetovne vojske.

Cez Petrograd in Moskvo se je proglašilo izjemno stanje. Iz Rusije prihajajo glasovi, da se je pripravil napad na carja, a je ponesrečil. Cez 150.000 ruskih delavcev štrajka.

Kako se je nota izročila.

Ko je dobil avstrijski poslanik v Belgradu — baron Giesl — dne 23. t. m. v roke avstrijsko noto, se je obrnil z ozirom na to, da je bil odsoten ministrski predsednik Pašič, na dvor in zahteval, da bi se mu pokazala odgovorna osebnost, kateri naj bi izročil avstrijsko noto. Temu energičnemu nastopu je pripisovali, da je izdal regent, prestolonaslednik Aleksander, ukaz, s katerim je bil pooblaščen finančni minister Paču, da zastopa ministrskega predsednika Pašiča. Ko je potem zvedel Giesl, da mora s Pačujem stopiti v zvezo, je takoj obvestil finančnega ministra, da mu ima izročiti noto in ga prosil, da ga ob 6. uri zvečer sprejme v ministrstvu. Tukaj se je nekaj minut po 6. uri zvečer oddala nota — ultimativna. Izvršilo se je vse strogo ceremonijelno. Po pozdravu je oddal poslanik baron Giesl s kratkimi besedami noto finančnemu ministru Pačuju, se poslovil in se vrnil v poslaniško palačo.

Trdi se, da je vse, kar se more v Belgradu nazivati z imenom meščanstvo, napolnjeno z vojnim strahom. Ko bi bilo odvisno od meščanstva, bi se moralna vlada udati zahtevam monarhije. V Belgradu nihče ne ve, kakšne namere da ima vlada. Kakor v Belgradu, tako vlada tudi v Zemunu popolen mir.

Odhod našega poslanika iz Belgrada.

Že v naprej se je določilo, kako mora postopati naš poslanik, ako Srbija ne sprejme avstrijskih zahtev. Baron Giesl je dobil dne 24. t. m. povelje, da v slučaju, če ne pride od srbske vlade do 6. ure dne 25. t. m. noben odgovor, ali če ta odgovor ne bo popolnoma začoveljiv, takoj z vsem svojim poslaniškim osebjem zapusti srbsko glavno mesto. Po mednarodnih običajih prevzame varstvo avstro-ogrskih podanikov v Srbiji kaka druga prijateljska velesila, v tem slučaju nemški poslanik baron Griesinger.

Avstrijski poslanik — gre.

O sobotnih zgodovinskih dogodkih v Belgradu nam javlja uradno poročilo:

Ministrski predsednik Pašić je prišel v soboto, dne 25. t. m., nekaj minut pred 6. uro, na avstrijsko poslaništvo v Belgradu in je dal na našo noto odgovor. Toda vsebina je bila nepopolnjiva. Srbi niso hoteli sprejeti naših pogojev. Naš poslanik baron Giesl je nato Pašiću naznani, da prekine vse diplomatske zveze in je zapustil s poslaniškim osobjem ob 6. uri 30 minut Belgrad. V Zemunu je stopil na avstrijska tla in se od tam odpeljal na Dunaj. Srbska vlada je že prej (ob 3. uri popoldne) odredila mobilizacijo cele armade. Dvor, vlada, kar tudi čete, so zapustili Belgrad. Vlada in dvor sta se že preselila v Kragujevac.

Avstria zasede Belgrad.

V Belgradu se pričakuje, da bodo avstrijske čete brez odpora odkorakale v mesto. Srbska vlada upa, da bodo velevlasti še le tedaj posređovale, ko bodo avstrijske čete že zasedle srbsko glavno mesto. Ruski in francoski poslaniki in višji uradniki se z vsem pritiskom trudijo, da bi pripravili srbsko vladu na to, da odjenja in ugodi zahtevam Avstrije. Do sedaj pa so bile ruske in francoske namere pri srbskem ministrstvu brezvsežne.

Nemčija grozi Franciji.

Nemški poslanik v Parizu je oddal v francoskem zunanjem ministrstvu to-le izjavo:

Nemčija popolnoma odobrava noto na Srbijo, kar se tiče oblike in vsebine.

Upa, da se spor omeji samo na Avstrijo in Srbijo.

Nemčija ne bo trpela, da bi se vmešavala v ta spor kaka tretja velesila.

Balkanske države.

Pašić je vprašal balkanske države, kako se bodo zadržale. Dobil je baje ta-le odgovor: Bolgarija bo nepristranska, Črna Gora bo šla s Srbijo, Grčija bo mirna.

Odredbe v Srbiji.

Najvišjim poveljnikom srbske armade je bil določen vojvoda Putnik, a smo ga Avstriji prej vjeli, kakor poročamo na drugem mestu. Podonavsko divizijo bo komandiral predsednik „Narodne Obrane“, srdit sovražnik Avstrije, general Janković. Glavno taborišče srbske armade je Valjevo.

Seja srbske skupščine.

Kralj Peter, ki se je nahajal na letovišču v Ribarski Barji, se je pripeljal v soboto opoldne v Belgrad. Odredil je, da se je za nedeljo, dne 26. t. m. sklicala srbska zbornica, kateri je predložila srbska vlada odgovor na avstrijsko noto v vrhu naknadnega odobrenja. Skupščina bo imela več sej. Na belgranskem kolodovoru so se vršile zelo obširne vojaške priprave. Kolodvori so bili prenapolnjeni. V soboto ob 4. uri zjutraj so prepeljali pod spremstvom vojaštva v zaborjih na 4 vozovih ves denar narodne banke iz Belgrada v Kragujevac.

Srbi se pripravljam.

Na Dunaj se poroča iz Belgrada: V mestu je nastalo brezmejno razburjanje. V diplomatskih krogih se izjavlja, da je vojska med Avstrijo in Srbijo sedaj neizogibna. Domneva se tudi, da Srbija na noto avstrijske vlade niti odgovorila ne bo. Belgrajska garnizija bo skoro odmarširala iz Belgrada; vojaške čete so dobile ukaz, naj se umaknejo v notranjost dežele.

Srbska armada.

Srbska armada, ki je bila do leta 1908 urejena kot nekaka milica, je sedaj popolnoma reorganizirana. Posrečilo se ji je, da je v prvi balkanski vojski v večjih bitkah premagala in porazila Turke, a v drugi balkanski vojski Bolgare. Te njene številne zmage so ji dale novega življenga in navdušenja. Pred balkansko vojsko je štela 5 infanterijskih divizij prvega in 5 drugega poziva in je dosegla koncem druge balkanske vojske stanje 161.000 mož prvega in 88.000 mož drugega poziva. V bitkah ob Bregalnici proti Bolgarom je poklicala Srbija pod orožje vse može v starosti od 18. do 50. leta. Tako je doseglo stanje srbske armade 450.000 do 500.000 mož. Mirovno stanje srbske armade, ki je znašalo pred balkansko vojsko le 30.000 mož, je znašalo po balkanski vojski 50.000 mož in letos v spomladici že 53 tisoč mož. Od tega moštva se je nahajalo približno tri petine v novo osvobojenih krajih. Koncem meseča junija so poklicali toliko rezervistov pod orožje, da znaša sedaj mirovno stanje srbske armade 120 tisoč mož. Srbsko vojno ministrstvo je odredilo, da se v Novi Srbiji na novo ustanovi 5 divizij prvega poziva in sicer v Ibaru, na Kosovem, v Vardarju, v Bregalnici in Bitelju. Ker je padlo v obeh balkanskih vojskah okrog 50.000 srbskih vojakov in še v novo osvobojenih krajih niso mogli dobiti toliko novincev, da bi zamogli nadomestiti izgubo, se lahko računa, da bi mogla Srbija sedaj v slučaju voj-

ske poklicati pod orožje komaj toliko moštva, kakor ga je sklicala v začetku balkanske vojske. Po balkanski vojski so obrnili Srbi vso svojo pozornost na artilerijo. Že za časa vojske proti Bolgarom je Srbija naročila veliko število težkih topov na Francoskem. Srbija ima sedaj dva polka težke artillerije, in vsak polk ima 20 baterij in vsaka baterija ima štiri topove 12- in 15centimeterskega kalibra.

Kakor znano, je dovolila srbska zbornica majnika t. l. 122.8 milijonov za izredno izpopolnitve armade. To sveto je porabila za nabavo novih brzostrelnih topov. Veliko vprašanje je pa, če so se srbski častniki in moštvo že priučili zadostno v porabi teh novih topov.

V slučaju vojske bi postavila Srbija na bojišče 6 armadnih zborov, vsak po 2 diviziji. Vsaka divizija šteje štiri polke pehoty, en polk konjenice, en polk poljskega topništva, ki šteje 9 baterij in vsaka baterija 4 topove. Na vsako divizijo se računa 15000 mož, takoj, da znaša vojno stanje Srbije prvega in drugega poziva 200.000 mož. Ni pa znano, kako so sestavljene nove divizije v novo osvobojenih srbskih pokrajinah. Kako je sedaj razdeljena srbska armada in kje se nahajajo armadni zbori, o tem ni znano nič zanesljivega. Le toliko je znanega, da je Srbija odpoklicala iz Nove Srbije 2 diviziji na srbsko-bosansko mejo. Mobilizacija srbske armade se more izvršiti v 8 dneh.

Prva vest na Dunaju.

Prvo vest, da ni dala Srbija na avstrijsko noto povoljnega odgovora, so zvedeli na Dunaju v soboto ob 28. uri zvečer, ko je prečital v zunanjem ministrstvu dvorni svetnik Montlong zastopnik časopisa slediča izjavo: Ob 3. uri popoldne v soboto je bila mobilizirana srbska armada. Ob ½3. uri popoldne so srbska vlada, kralj Peter in oblasti zapustili Belgrad in se podali na jug. Okoli 6. ure se je izročil baronu Gieslu odgovor srbske vlade. Ker ne odgovarja našim zahtevam, je baron Giesl ob 6. uri 30. minut zapustil Belgrad. Srbskemu poslaniku na Dunaju se je izročil popotni list. Jutri koraka avstrijsko-ogrška armada v Srbijo.

Uradno obvestilo o mobilizaciji.

C. kr. namestništvo je vse liste obvestilo o mobilizaciji s temi-le besedami:

Nj. c. in kr. Veličanstvo so zaukazali deloma mobilizacijo in sklicanje črne vojske. — Natančejše tozadevne odredbe pojasnijo jasno nabit razglas.

Naši vojskovedje.

Po naši ustavi ima cesar neomejeno oblast v vseh vojaških zadevah. Pridržana mu je vsa pravica čez vojaštvo in noben drug človek se ne sme vmešati v vojaške reči. Vojni minister ima sicer nekatere pravice, a tudi te so mu pošljene od cesarja. Storiti mora vse to, kar mu cesar ukaže. Cesar ima tudi pravico, napovedati vojsko ali pa skleniti mir, sklepati zveze z drugimi vladarji in voditi sploh vse zunanje zadeve. Najvišji vojskovedje je torej cesar. Kajpada lahko izroči cesar vrhovno povelje tudi svojim izkušenim generalom. Taki generali, ki so odločeni za vojskovedje, opravljajo v naši armadi sedaj službe armadnih nadzornikov. Imenujemo jih po službeni starosti:

Nadvojvoda F r i d e r i k, katerega je cesar po umoru Franca Ferdinanda določil za svojega pooblaščenca in zaupnika v vseh vojaških rečeh; uradno se to izraža, da je na razpolago najvišjemu vrhovnemu poveljstvu. Nadvojvoda Friderik je bil do tega imenovan nadzornik za vso avstrijsko deželno brambo. Rađi svoje prijaznosti in ponužnosti je v vojaških krogih zelo priljubljen.

Šef generalnega štaba, kateri ima z najboljšimi izbranimi častniki v resnici usodo cele vojske v rokah, je baron Konrad H e c e n d o r f. Generalni štab izdeluje načrte in vojskovedje jih v sporazumu z njim le izpeljujejo. Znano je, da velja baron Konrad ne samo pri nas, ampak tudi v vojaških krogih drugih držav, kot nenavadno bistromen, nadarjen in hitro misleč človek. Naša armada je, od kar je Konrad šef generalnega štaba, izmed najboljših organiziranih armad na svetu. Preskrbljena je z vsem do zadnjega gumba. Častniki so z novodobnimi manevri, ki niso več samo za parado, ampak se naslanjajo kolikor mogoče na istinite razmere v vojski. Takih izbornih mahevrov nima nobena druga država. Častniki in moštvo obožujejo Konrada. Njegovo ime elektrizira našo armado. To je dobro, kajti pravi vojskovedja mora imeti neomejeno zaupanje pri celi armadi.

Za vso upravo v vojski bo moral skrbeti vojni minister Krobatin. Mož je slovenskega pokoljenja in njegov oče je kranjski Slovenec pri Tržiču na Gorjanskem! Že dolgo časa služi v vojnem ministrstvu, kojemu sedaj načeljuje, ter velja za izbornega upravitelja. Armada je z vsem preskrbljena, magacini so polni. Vrhu tega še velja Krobatin kot strokovnjak pri artilleriji ter je ravno to važno panogo naše armade popolnoma in po najnovejših potrebah organiziran.

Na morju je določen za našega vojskovedjo admiral Anton Haus. Tuđi slovenskega rodu, doma iz Tolminskega na Goriškem! V delegaciji s slovenski-

mi in hrvatskimi delegati govoril vedno slovenski ali hrvatski. Haus živi le za našo mornarico, za drugo se ne briga. Mož je izredno učen, moško odločen in v občevanju zelo ljubeznički. Ne samo častniki, ampak pred vsem ga ljubi moštvo, kajti Haus zna občevati z vsakim mornarjem kakor s svojim tovarjem. Ali bi v slučaju vojske nastopila tudi naša mornarica? Skoraj gotovo, ako bi se Črnogora in Grčija postavili ob stran Avstrije.

Najboljši poznavatelj Bosne in Hercegovine v vsakem oziru je sedanji predsednik bosanske deželne vlade, feldcaigmajster Oskar Potiorek. O njem se pravi, da je zelo nadarjen, pogumen in nagle, a trezne odločitve. To vse je v vojski dobro.

Nadalje so še armadni nadzorniki: poprejšnji vojni minister infanterijski general Moric vitev Auferberg, kavalerijski general Rudolf vitev Brudermand in infanterijski general Liborij vitev Frank.

Izjemno stanje v Avstriji.

Za Avstro-Ogrsko so se razglasila v očigled vojske izjemna določila.

1. Politična uprava za Bosno, Hercegovino in Dalmacijo preide na najvišjo vojaško oblast.

2. Občine in javni uradi morajo sodelovati pri vsem, kar je za obrambo države potrebno.

3. Začasno preidejo sodniške zadeve na vojaško oblast.

D r a v n i z b o r i n d e ž e l n i z b o r i d a l m a t i n s k i, k r a n j s k i, g o r i š k i, m o r a v s k i, g o r n j e a v s t r i j s k i, š l e z i j s k i in štajerski so z a k l j u č e n i.

Tudi za Ogrsko so izdana enaka določila.

Zanimivosti iz Išla.

Odkar se je izvršil atentat v Sarajevu, delate vojaška in kabinetna pisarna cesarjeva brez odmorja. Zadnji dnevi so bili za uradništvo občin imenovani mest pač najtežji. Kakor vsikdar ob takih dneh, je vladar vsem s svojim veseljem do dela živ vzugled v travnost in požrtvovanosti. Sivi starček žrtvuje svoje edino razvedrilo, lov in sprehode, in sedi cele ure pri pisalni mizi, čemur se še pridružijo dolge in utrudljive avdijence in poročila. Brzojav in telefon iz Išla na Dunaj in v Budimpešto sta preobložena in uradništvo išlske pošte ne more kljub vsej svoji veliki pridnosti sprejeti najnovejših privatenih pogovrov, ker se rabita oba neprestano za državne in/pa dvorne pogovore. Že ozračje zadnjih dni je naznanjalo, da se bliža odločilna ura. Trdi se, da cesar v najkrajšem času zapusti Išl in odpotuje takoj na Dunaj.

Izdajica v ministrstvu?

Mučno pozornost vzbuja v dunajskih političnih krogih, da so v Belgradu vsled izvrstne srbske ovaluške službe o vseh korakih, ki se store na Dunaju, takoj drugi dan natančno poučeni. Toda treba je počakati, ako se ta strašna novica potrdi. Ako jo preiskava, ki se bo brezvonomno uvedla, potrdi kot resnico, potem je takega lopova treba naglim potom soditi in sodbo izvršiti!

Kdo je Milan Ciganović?

Budimpeštanski listi poročajo, da se glasi ena točka avstrijske note v prvotnem nemškem besedilu drugače, kakor uradno izdana ogrška prestava. 7. točka note zahteva v nemškem jeziku, da se zapre „gotovega“ Milana Ciganoviča, dočim govori ogrško besedilo, da se zapre nekega Ciganoviča. Ker se je pa to zgodilo v noti in v njeni prilogi trikrat, je prislo do raznih govorov, kako se naj ta izraz razlagata. V poučenih krogih so prepričani, da obstoji popolnoma osnovana sumnja, da je ime Ciganovič le krivo ime, pod katerim se skriva kaka druga oseba. Pravijo, da „nekaj“ Ciganovič ni nihče drugi nego major Milan Pribičević; tudi o tem se govori, da je ta Ciganovič vročekrvni princ Jurij.

Pozor ob železnici!

Iz Dunaja se uradno opozarjam, da so radi varnosti zastražene železnične proge po vojaštvu. Da se ne pripeti nobena nesreča, se občinstvo opozarja, da bodo vojaške straže, oziroma vojaki, proti vsakemu rabili orožje, ki na prvi poziv ne postopi. Kakor nitro torej zaslišiš glas vojaške straže, moraš postati ter čakati, da pride vojak do tebe in te, ako se mu zdidi sumljiv, preišče.

Denar v posojilnice!

Najbolj varen je sedaj v vojskinih časih denar v posojilnicah. Držati denar doma in ga skrivati, je mnogo bolj nevarno! Posojilnice imajo njim izročen denar varno naložen in se torej ne more doživeti nobena izguba. Država varuje kakor vsako zasebno posest tudi posojilnice ter njih denar, zato je popolnoma krivo mnenje tistih, ki misljijo, da bo v vojski pobrala država zasebni in posojilnični denar. Ako kdo kaj takega trdi, dajte ga naznamiti, da ga zapro zradi neresničnih, vznemirljivih vesti. Pač pa je nasytotovati, da zanesejo ljudje sedaj ves svoj razpoložljiv denar v varno zavetje posojilnic. Pokazalo se je, da je za ljudi v vojski najboljše, ako ohranijo hladno glavo in mirno in trezno gredo svojo doseganje pot naprej. Seveda bodo prišli med ljudi sedaj vsakovrst-

ni vagabundi s temno preteklostjo, vstali bodo tudi domači oderuhi in goljuhi ter postali prav glasni, toda naloga pametnih je, da svarijo ljudi pred takimi posledicami ter jih pomirajo.

Nesramnost slovenskih liberalcev.

Glasilo štajerske liberalne stranke, "Narodni List", ki se tiska sedaj v oni ljubljanski tiskarni, kjer že več let sem veje srbskemu kraljestvu prepričazen duh, ni zadovoljen z našo pisavo o Srbih. Pišemo baje o Srbih nizkotno in podlo. To je seveda laž, ampak "Narodni List" se je poslužuje, ker si ne upa zapisati resnice. V oni, po veleizdajalstvu dišeči tiskarni v Ljubljani je gospodom neljubo, da pišemo tako, kakor se v resnih časih za poštene avstrijske državljanje edino spodbobi. Mi ne sovražimo srbskega naroda, cenimo njegovo nadarjenost, spoštujeemo vse njegove vrline, toda dežele naše avstrijske države naj pustijo Srbi pri miru. Ako pa tega ne storijo, ako celo v naših mejah agitirajo za veleizdajalstvo, ako nam umorijo našega prestolonaslednika, ker je hotel ohraniti Avstrijo v tem obsegu, kakor je danes — potem moramo kot zvesti državljanji tudi mi nastopiti proti njim. Njih politična stremljenja so nam sovražna, in slovenska vzajemnost od nas ne zahteva, da bi moralni odobravati vse, kar si Srbi zmislijo in hočejo. Liberalci seveda lahko godrnajo in slepomisijo tudi sedaj, napol so avstrijski, napol nezadovoljni, kajti za njimi ne stoji ljudstvo. Naši zastavi pa sledi slovensko ljudstvo in mi nosimo zanj odgovornost. Zato mora biti naša politika posebno v teh resnih časih jasna, trezna in pametna. Tako je, ako trdno in ne-premakljivo stojimo ob strani Avstrije in njenega cesarja. Vsaka druga politika bi vodila naše ljudstvo v propad in pogubo. Zato je skrbeti, da liberalni listi ne pridejo v nobeno slovensko hišo!

Strašno neurje.

Iz Št. Petra pri Maribora se namjavlja: Dne 23. t. m. je pridrvelo nad Št. Peter hudo neurje. Okoli 1. ure popoldne je nastal naenkrat strašen vihar, da se stari ljudje malo takšnini pomnijo. Najhuje so prizadele občine: Malečnica, Vodole, Hrenca in Celestrina. Na poti proti Gori je izruvalo celo drevje ter podro kapelo križevega pota, g. veleposestniku Bračkotu blizu farne cerkve je izruvalo silno veliko orehov, ki so bili močno polni. V Hrenici je pri Škofovski viničarji podrlo jagned na hišo ter zlomilo vso streho. Pri hiši oskrbništvu grofice Brandis v Celestrini je veter odnesel streho senene kope, ki je bila tako težka, da so jo širje močni možje komaj vzdignili. Grozen je bil pogled na sadonosnike in vinograde. Trsovje leži vse križem, drevje, polno sadja, je polomljeno, setvina, kar je je še bilo na njivah, je razmetana po celi njivi. Le hvala Bogu, da ni bilo toče, ampak samo močen dež! Bog nas varuj hudega vremena! — Letina se še precej dobro kaže, samo vedno deževje nas je do sedaj zadrževalo pri delu. V vinogradih se kaže še srednja letina, grozdje in trsovje je zdravo. Sadja je po nekaj še precej.

Iz Činžata se poroča: Vihar „vrtinec“ je napravil tukaj v četrtek, dne 23. t. m., ogromno škodo. Posebno prizadeti so posestniki Franc Korman, Avguštin Loechnig, najbolj pa Matija Blažej na Činžatu, kateremu je vihar na vseh poslopljih odkril in deloma odnesel streho in tramovje. Par oralov gozda in sadonosnik je popolnoma uničen. Drevesa ležijo križem izruvana in strena. Škoda se momentano ne da določiti, vendar imata Korman in Blažejškode za mnogo tisočakov.

Iz Šmartina v Rožni dolini nam pišejo:

Dne 23. t. m. okrog enih popoldne je nastal tukaj strahovit vihar, pravi kraški orkan, kakoršnega že najstarejši ljudje ne pomnijo. Trajal je le dobreih 5 minut, a je naredil ogromno škodo. Prevrzel je več kozolev, izrul ali v sredini prelomil mnogo sadnega drevja; sadje, ki ga je letos pri nas itak malo, skoraj dočela ofresel, posebno pa po gozdih zagospodaril, da kaj takega stari možje niso videli. Največje bore in smreke je na mestih izrul s koreninami; našli smo drevesca pol metra in še bolj debela, ki so čez sredino prelomljena. Med nevihto je silno pokalo in gromelo, dež se je vlij, toče je padlo le nekaj zrnec, a kakor rečeno, v dobrih petih minutah je bilo vse — storjeno. Na koruzi in v vinogradih je ravno tako velika škoda.

Novim naročnikom!

Kdor hoče izvedeti novice in poročila o vojski, naj si naroči naše liste. Naznanjam pa že danes, da dobi list le tisti, ki obenem pošlje denar. Kdor list naroči le po dopisnice in nič denarja ne pošlje, lista ne dobi. Vsak, ki si želi naš list nanovo naročiti, naj torej kupi poštno nakaznico in nam po nji pošlje nakaznino. Ob robu nakaznice naj napiše svoje ime in obenem pristavi: nov naročnik. Stem nam olajša delo. Slov. Gospodar stane celo leto 4 K, četr leta 1 K, od zdaj do novega leta 1 K 80 v. Na vprašanja glede naročnine upravnosti radi ogromnega dela ne bo odgovarjalo. Tudi položnice se novim naročnikom zdaj ne bodo pošljale.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

registrov. zadruž
z neomejeno zavezo

Hranilne vloge se sprejemajo od vsekega in se obrestujejo: na vložitev po $4\frac{1}{2}\%$, proti trimesečni odpovedi po $4\frac{1}{2}\%$. Obresti se pripisujejo v kapitalu 1. januarja in 1. julija vsega. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za salaganje po pošti se pošti hrani pošč. (97.078) na razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo le članom in sieci: na vknjižbo proti papilarni varnosti po 5% , na vknjižbo sploh po $5\frac{1}{4}\%$, na vknjižbo in poslovne po $5\frac{1}{4}\%$, in na osebni kredit po 6% . Nadalje izposjuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgov pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svoja last proti povrnilti gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 krov. Prodaje v knjižbo del posojilnices brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure so vseko sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne izvzemši praznike. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar. **Pojasnila se dajejo** in prodajejo vseki delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domač hranilni zbirvalnik.

Stolna ulica štev. 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Koroška ulica 5. — V lastni hiši.

Opremljena z najboljšimi stroji, z lastnim električnim obratom, najnovjetjimi črkami in čedljimi obrekki, sprejema vse v tiskarsko stroko spadajoče dela kakor: časnike, knjige, brošure, stenske in druge koledarje.

Za viš. županijske urade spovedne in misijonske listke z črnim, rdečim ali modrim tiskom, uradne zavitek z natiskom glave ter razne označilne napise. Za slavne občinske, šolske in druge urade: uradne zavitek, označila, napise, razglase, pličino predpise, prejemna potrdila itd. Za obrtnike in trgovce: pisma, zavitek, okrožnica, račune, opomine, menjice, časnike, dopisnice, naslovnice, letake in lepake s črnim in drugobarynim tiskom. Za posojilnico, zadruge in društva: pravila, zapisnike, pristopnice in sprejennice, letna poročila, računske zaključke, društvene znake, vabila k prireditvam in sejam, dnevne sporeda in druge.

Za knjižarje in pribitelje veselilo: jedilnike, vabila na ples, ljudske veselice tombole itd., plesne reda, vstopnice, različne napise itd. Za posameznike: vizitke, naslovnice, poročnice, parto in žalostnike v najlepši opravi. — Diplome za častne ude društv v častne občane v različnih okrasilih in z modernimi okvirji po nizkih cenah.

00000 Vsa naročila se izvršijo ceno in točno. 00000

Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptiju

registrovana zadružna z neomejeno zavezo.

Uradne ure

so: vsako sredo, vsak petek in vsak sejmski dan od 8. do 12. ure in vsako nedeljo od 8. do pol 10. ure dopoldne. Vplačuje in izplačuje se redno samo ob uradnih dnevih. Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dop.

Uradni prostori

se nahajajo v minoritskem samostanu v Ptiju.

Hranilne vloge

obrestuje po 5% od 1. in 16. v mescu po vložitvi in do 15. in zadnjega pred dvigom. Nevzdignjene obresti se koncem junija in decembra vsega leta pripisajo glavnici ter kakor ta-le obrestujejo. Sprejemajo se hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se pri tem obrestovanje kaj prekinilo in ne da bi stranka imela pri tem kakih potov ali sitnob.

Na razpolago so strankam brezplačno poštno-hranilne poštnice št. 118.060 in domači nabiralniki.

Posojila

se dajejo na vknjižbo po $5\frac{1}{2}\%$ do 6% , na vknjižbo in poročilo po 6% , na menice po $6\frac{1}{2}\%$, na zastavo vrednestnih listin in tekoči račun pod ugodnimi pogoji.

Prevzamejo se dolgo pri drugih zavodih in zasebnikih prošče na sodnijo za vknjižbo in izbris vknjižbe dela posojilnices brezplačno stranka plača same koleke.